

ἡμέραν κ' ἐκεῖ τὰς ἀπομνήσεις τοῦ θυμοῦ, οἱ δεῦτεροι ἀφελεῖς καλλιεργηταὶ τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ σταφιδόκαρπου ἐξογκώνουν τὸ βαλάντιόν των, διὰ νὰ τὸ ἐκκενώσουν ἀργότερα πρὸ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν τέκνων των, καὶ οἱ τρίτοι, οἱ ἀληθέστεροι ἄνθρωποι, οἱ πιστότεροι εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμά των, πτωχοὶ ψαράδες, καὶ πτωχοὶ ναυτικοί, ταξιδεύουν μὲ τὰ ἱστοφόρα πλοῖα των ἀνά τὴν Ἑλλάδα, κ' ἴδια εἰς τὴν Πάτραν, μεταφέροντες ἀπὸ τὸν τόπον των τὸν σταφιδόκαρπον, καὶ τὸν οἶνον τῶν συμπατριωτῶν των, κ' εἰσάγοντες εἰς αὐτὸν κ' εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Αἰτωλοακαρνανίας παντὸς εἶδους ἐμπορεύματα. Ἄλλ' ὁ ἀρτιγεννῆς διηροδόρυμος θὰ τοὺς ἀποκόψῃ ἐντὸς ὀλίγου τὸν δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ ποριζόμενον ἄρτον των, καὶ θὰ τάμη ἐπὶ τῆ προσεχεῖ προεκτάσει του ἀνά τὸ Ἐπιπέριον, νέαν ζωὴν καὶ νέαν ὁδόν.

Ἡ ὄψις τῆς πολίχνης οὐτὲ ἥλλαξε πολὺ ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ συνοικισμοῦ τῆς πτωχῆς ἐκείνης γυναικός, οὐτε θ' ἀλλάξη ποτέ. Ὁ ἀσφυκτικὸς χώρος τῆς γῆς δὲν ἐπιτρέπει τὴν ελαχίστην ρυμοτομίαν, τὴν παραμικρὰν ἀναπνοὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. Κ' αἱ ἀνεγειρούμεναι ὀσμήραι νέαι οἰκίαι, κατόπιν μάλιστα τοῦ τελευταίου καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ, ὅστις ἀνεστάτωσε πάντα λίθον τοῦ νησιδίου, καὶ αὐταὶ ἐνδύονται μετὰ τῶν παλαιῶν μέχρις ἀσφυξίας. Τὸ ὅλον ὅμως τῆς πολίχνης, μὲ ὅλην τὴν ἀσφυκτικὴν αὐτὴν διάπλάσιν τῆς εἰνέ τι γραφικόν.

Οἱ ἐπὶ πάσης τῆς ἐπιφανείας τοῦ νησιδίου, ἀνά πᾶν βῆμα προκύπτοντες οἰκίσκοι ἐπὶ οἰκίσκων μὲ τας ἰδιορρύθμους κλίμακας των, μὲ τὰ πολυγώνια παράθυρά των, μὲ τὰς ἀνισοῦψεις στέγας των μὲ τοὺς προεξέχοντας μακροὺς ἐξώστας των, μὲ τὰς στενὰς ἀσφυκτικώσας πρὸ τῶν

θυρῶν αὐτὰς των, ἐν αἷς ἐκτυλίσσονται ἀπὸ πρωῆς μέχρις ἑσπέρας ὅλαι αἱ οἰκογενεαὶ καὶ ἐνασχολήσεις, ὑπὸ τὰς ὀξείας κραυγὰς τῶν ἀλεκτρυόνων, ὑπὸ τὰς πτῆσεις τῶν περιστερῶν, ὑπὸ τοὺς γρυλλισμοὺς τῶν χοίρων, ὑπὸ τὰς φωνὰς καὶ τοὺς διαπληκτισμοὺς τῶν γυμνοπόδων παιδίων, ὑπὸ τὸ γλυκὺ ἤσμα καὶ τὸ γλυκύτερον τὰκ-τὰκ, τοῦ ἀργαλειοῦ τῶν λυγερῶν, ὑπὸ τὸν θόρυβον τῆς ἀνέμης τῶν γραϊδίων, ὑπὸ τὴν ἀτελεύτητον φλυαρίαν τῶν γυναιῶν, ἀπανα αὐτῆ ἠθύελλα τῶν ἀντιθέσεων, ἀπανα ἡ ἀρμονικὴ αὐτῆ διατάραξις καθρεπτιζομένη ἡρέμα πλήρης θεαλήτρου ἐπὶ τῆς ἀδαθοῦς θαλάσσης, ἀποκτῆ ἰδιάζον τι θέαμα, καταθέλον βαθέως διὰ τῆς πρωτοτυπίας του ταῦτες τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Ὁ βίος ἐν γένει τῶν κατοίκων διαρρεῖ ἥρεμος, εἰς τὸ ἄκρον πληκτικὸς. Οἱ ἄνθρωποι πλαγιάζον ἐνωρίτατα, κ' ἐξυπνοῦν, τὸν χειμῶνα ἰδίως, εἰς τὰς δώδεκα τῆς νυκτὸς ἀκριβῶς, συνωστίζομενοι εἰς ζοφερά καφενεῖα, καὶ πίνοντες μέχρι πρωῆς ρῶμι. Τὸ θέρος ἡ πολίχνη εἶνε περισσότερο ὑποφερτῆ. Ὅμιλοι λυγερῶν διασχίζον τὴν προκυμαίαν καὶ τὰ γεφύρια, τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τὰ περιδῶλια. Οἱ νέοι τὰς ἀκολουθοῦν, συνδιαλεγόμενοι ζωηρῶς, καὶ ἄδοντες εὐθύμως, ὑπὸ τὸ πλούσιον φῶς τῆς σεληνῆς, καὶ ὑπὸ τὴν ὑγιεινὴν πνοὴν τοῦ μαίστραλλοῦ.

Αἱ ἐξοχαὶ των ὅμως καὶ τὰ περιδῶλια τῶν ἀποζημιῶναι πολὺ τὴν ἀθλιότητα τῆς πολίχνης των. Ὁ κατάφυτος Κατσῶς ἄφ' ἐνός καὶ ἡ βραχώδης σειρὰ τοῦ Ζυγοῦ ἄφ' ἑτέρου νομίζεις ὅτι περιέκλεισαν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ὀλίγης γῆς πρὸ τῶν ποδῶν τῆς τὰ γλυκύτερα τῶν χρωμάτων, τὴν μεθυστικωτέραν γαλήνην, τὴν βαθυτέραν ποίησιν. Καὶ ἡ θάλασσα αὐτῆ ἡ διαχω-

ρίζουσα τὰς καταψύτους αὐτὰς λορίδας τῆς γῆς, εἶνε τὸ ὠραιότερον μέρος τῆς λιμνοθαλάσσης τοῦ Μεσολογίου. Τὰ ἀγροτικὰ οἰκήματα τὰ προβάλλοντα τὴν λευκὴν ὄψιν των μέσφ τῶν φαιῶν φυλλωμάτων τῶν ἐλαιῶνων, τῶν πρασίνων ἀποχρώσεων τοῦ σταφιδόκαρπου, τὰ περικυκλούμενα ὑπὸ ὑψηλῶν κυπαρίσσω, σοῦ γεννοῦν πάντοτε τὸν πόθον τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς εὐτυχίας. Ἐκεῖ ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράφειλη περιθέου ἀφθόνως τοὺς κορμούς τῶν δένδρων καὶ τοὺς ὑψηλοὺς θάμνους τῶν βάτων, ἐκεῖ ἡ ἀμμουδιὰ ἐγκλείει ὅλην τὴν ἀρμονίαν τοῦ βαυκαλισμοῦ της, ἐκεῖ τὰ ὄρη ρίπτοντα τὴν ὑψηλὴν ράχην των ἐπὶ τῆς ὀλίγης ἐκείνης θαλάσσης, ἀναδεικνύου πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἕνα κόσμον νέον, ἀρμονικώτερον, περιπαθέστερον, μαγευτικώτερον, ἐκεῖ ἡ πτῆσις των γλάρων συγχέεται συχνάκις μέσφ τοῦ γλαυκοῦ ἀπειροῦ μὲ τοὺς γραφικοὺς κυματισμοὺς τῶν ἐλαφρῶν νεψιδριῶν. Μικρὰ ἐξωκκλήσια μὲ τὸν λευκὸν σταυρόν των ὡς μόνον κόσμημα, καὶ τὸ μελαγχολικὸν ἀνάστημα μιᾶς κυπαρίσσου, ὡς μόνον σύντροφον, ἀνακύπτουν ἀπὸ λόφου εἰς λόφον, πυγαῖ ὕδατος δροσεροῦ ἀναβλύζον πανταχοῦ, ἀμαξαὶ ταξεῖαι διασχίζον τὰς κονιορτώδεις ὁδοὺς, ὁ σιδηροδρόμος ἐξωκοιῶθη ἐντελῶς μὲ τοὺς λειμῶνας καὶ τὰ δάση, τὰ χωρτὰ ἐπακουμبوῦν λευκά, κατάλευκα ἐπὶ τῶν βουνῶν, ἡ ζωὴ μυρμηκίᾳ εἰς τὸν πράσινον κάμπον, οἱ ὄρωροι τῆς σταφίδος μαυρίζουν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, καὶ τὰ ὀλόγλυκα τραγοῦδια τῆς Ρούμελης πλανώμενα ἀπὸ χειλέων εἰς γείην ὑπὸ τῆς πνοῆς τῆς αὔρας, ἐφ' ὅλης τῆς θαλαρᾶς ἐκείνης γῆς, εὐφραίνου κατακαρδα τὸν ἀπνυθικτὰ ταξειδιώτην...

ΜΗΤΣΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΡΟΦΟΥΛΕΣ

Amor in Intellectualis

Λευκότατο σπιτάκι σιωπηλὸ
Μέσα ἔς τὴν καταπράσινην ἐρμιά,
Π' ἀγραντεύεις μακρυάθε τὸ γιὰλὸ
Ἀνάμεσα ἔς τῶν δένδρων τὰ κορμιά·

Τὰ παμπύλαια κορμιά, ποῦ, σὰ φρουρὰ
Μπυστεμμένη καὶ ἀσάλευτη, σὲ κρύβουν
Ἀπ' ἀνθρώπινα μάτια δολερὰ
Καὶ τ' ἀνέμου τὴ δύναμη συντρίβουν

Δὲν εἶσ' ἐσὺ τῆς ἐρωτικῆς φωλιά,
Ὅταν, μεθῶντας μέσ' τὴν ἡδονή,
Ποῦ τὰ χαῖδια γερροῦν καὶ τὰ γυλιά,
Ἡ ψυχὴ τὸν ἑαυτό της λησμονεῖ·

Μὸν ἔχεις ὄψι σὰν ἀσκηταριοῦ·
Ἄχ! ράμονι ὁ ἀσκητὴς σου καὶ λατρεύω,
Τὴ νύχτα ἐδῶ ἔς τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ,
Μόνος ὅ,τι ἀγαπῶ καὶ ὅ,τι πιστεύω.

Α. ΚΑΛΟΧΕΡΗΣ

ΣΤΑΓΟΝΕΣ

Εἶνε μικρὸν πρᾶγμα καὶ εἶνε κανεὶς ποιητῆς, πρέπει καὶ εἶνε ἐρωτόληπτος.

Βουαλῶ

*

Τὸ πνεῦμα δὲν συγκινεῖται καθόλου ἀφ' ὅ,τι δὲν πιστεύει.

ὁ ἴδιος

*

Ὁ ἄνθρωπος εἶνε θεὸς ἐκπεπτωκός, ἐνθυμούμενος πάντοτε τὸν οὐρανόν.

Λαμαρτίνος

*

Ν' ἀκούῃ ἐντῆ καρδίᾳ του τὴν ἠχώ τῆς μεγαλοφυΐας, καὶ ψάλλῃ, καὶ κλαίῃ, μόνος, ἄνευ σκοποῦ, τυχαίως δι' ἐνὸς μειδιάματος, διὰ μιᾶς λέξεως, δι' ἐνὸς στεναγμοῦ, δι' ἐνὸς βλέμματος καὶ παρασκευάζῃ ἐξαίσιον ἔργον, μεστὸν τρόμου καὶ χάριτος! Νὰ κατασκευάζῃ ἕνα μαργαρίτην ἐξ ἐνὸς δακρυῖου, ἰδοὺ τὸ πάθος τοῦ ποιητοῦ, ἰδοὺ ἡ εὐτυχία του, ἰδοὺ τὸ καύχημά του.

* Α. δὲ Μυσαί.